

jective realities and events of the present and the past external world, with which the perceiving person was not and is not in contact, nor could learn about through the known abilities of senses. Involved is the recognition of processes in the detection and deciphering apparatus of the cerebro-spinal system, whose analogy can be found in various „radar systems“ of lower animals (bats, fish) in the detection of which a helping hand is extended by bionics.

One of the sub-branches of telesthesia is telesthesia — perception at a distance. In this case the human body reacts like a geophysical instrument and is able to record a certain anomaly in the structure of the earth's crust, e.g. water-filled joints, ore veins, etc.

Telekinesis — movement of an object produced without contact — is based, basically, on the same principle as telepathy — transmission of a certain energy by man, with the difference that this energy is used for influencing some mechanical unusually light mobile system (blades) for immediate performance of work, for accomplishing a measurable physical effect.

Biomagnetism and biocurrents are also part of psychotronic research. Through the acceptance of a working hypothesis on psychotronic energy as the main factor in the transmission of bioinformation a wide field of research possibilities is opening up in the sphere of mutual influencing of one organism by another one. These phenomena are known, but have not yet been scientifically explored. Formerly they used to be denoted as biomagnetism and biocurrents. Involved is a complex phenomenon of telesthesia — telekinesis. Mutual influencing, in a simplified manner considered as „transfer of force“, can proceed either by way of contact, or over a short distance, or over a long distance. Relevant research is concerned with determinations which of these „forces“ are modifications of already known energies and which are psychotronic energies. For the elementary proof of the existence of „forces“ an experiment will be performed where the organism physically influences inorganic matter. As particularly useful will prove the examination of influencing the organism by an organism, especially through the interpersonal action of extraordinarily talented individuals (so-called sanatory talent) who can favourably influence the physical condition of other persons.

Anthropological Aspect in the Research of Psychotronic objects

People who exhibit abilities of active performances in the demonstration of „psychotronic“, phenomena are from the anthropological viewpoint considered to be persons with extraordinary talents. The respective quality is a normal property of man, but in most other people the degree of its development is very low. Extraordinary talent is thus, from the viewpoint of variability of functions of the human organism, a sign occurring rarely among people. This means that in certain cases it can also be cultivated or improved through training. This fact deserves attention, so does the education and training of those persons where there are conditions for developing generally useful talents (in the health service, the educational system, etc.).

Research in all the described fields is performed in almost all advanced countries. In Czechoslovakia about 50 scientists are occupied with these questions, mostly single-handed, in certain cases also in teams. In 1967 a steering group was set up, composed of specialists from various branches of science.

Dr. Jaroslav Suchý, Ac. Prof.,
Pedagogical Faculty, Charles University,
4 M. Rettigové, Praha 1.

WICHTIGE ANTHROPOLOGISCHE FUNDE AUS OMO

Der Besuch des abessinischen Kaisers vor drei Jahren in Kenya, wo er die bekannten ostafrikanischen Fundstätten besichtigte, veranlaßte ihn, die umfangreichen Forschungen auf dem fossiliferen Gebiet Abessiniens zu fördern. Im Rahmen dieser im wesentlichen paläontologischen Forschungsaufgaben, die sich auf die bekannte Lokalität Omo konzentrierten,

wurden drei Forschergruppen zusammengestellt: ein französisches Team, geleitet von Prof. C. Arambourg und Y. Coppens und dem Geologen J. Chavaillon als Mitarbeitern, ein amerikanisches Team, das der Paläoanthropologe Clark Howell führt, und eine dritte Gruppe afrikanischer Forscher aus Kenya, die Dr. Leakey leitet. Die Arbeit der französischen Gruppe war von Erfolg gekrönt — es gelang ihr zwei Fragmente primitiver robuster Kiefer mit breiten Molaren und ganz kleinen Eckzähnen zu entdecken. Der Charakter des Gebisses, das in mancher Hinsicht dem Gebiß von Australopithecus boisei ähnelt, weist auf ein herbivores Wesen hin. Das Alter dieser beiden Kiefer wird auf 2½ Millionen Jahre geschätzt. Außerdem wurden einige Zähne gefunden, die 2–4 Millionen Jahre alt sind. Manche dieser Zähne sind bedeutend graziler und spitziger als die Zähne der erwähnten beiden Kiefer und weisen auf ein omnivores Wesen hin. Bemerkenswert ist, daß wir hier, ähnlich wie in Ost- und Südafrika, zwei Arten des Australopithecus begegnen, von denen die omnivore — ohne Rücksicht auf die Datierung — als progressiver gilt und oft mit Homo erectus in eine unmittelbare Entwicklungslinie gestellt wird.

Dr. J. Jelínek, DSc.,
Moravské museum, Brno.

NEDOŽITÉ SEDMDESÁTINY PROFESORA JIRÍHO MALÉHO

Cesta antropologie na Karlově universitě nebyla vždy klidná a snadná. Profesor Matiegka musel probouvat antropologii vstup na nově zřízenou přírodovědeckou fakultu. Přes všechny nesnáze dosáhl skvělých úspěchů. Bylo to v období mezi oběma válkami, jehož soumrak nastal po vzniku nacistického režimu v Německu. Nepříznivé poměry pro čs. antropologii vyvrcholily v roce 1939 po uzavření vysokých škol okupanty. Nástupce Matiegkův Jiří Malý byl pensionován a ústav přeměněn na Institut für Rassenbiologie. Přejmenováním nebylo alespoň zneuctěno klasické označení vědy o člověku, antropologie.

První, kdo vstoupil po našem osvobození v roce 1945 do prostor bývalého Antropologického ústavu v Praze na Albertově byl Jiří Malý. Ihned mě povolal ke spolupráci a spolu s kolektivem posluchačů jsme se dali do obnovy ústavu. V krátké době byl ústav i Hrdličkovo muzeum člověka schopné pedagogického i vědeckého provozu. Prof. Malý měl neobyčejnou energii a nastínil plán rozvoje antropologie do budoucích let osvobozené vlasti. Především měl na mysli modernizovat výuku antropologie a výzkum zaměřit k poznání tělesných vlastností našeho obyvatelstva od narození až do vysokého stáří. Zdůrazňoval přírodovědecký přístup antropologického výzkumu člověka a zavrhoval závěry nepodložené objektivními fakty. Ve své práci „*Tělesné znaky národů slovanských*“, kterou uveřejnil v knize *Obrysy Slovanstva, Orbis 1948*, praví na str. 30: „Kdybychom tak činili, opustili bychom pevnou půdu přírodovědeckého bádání a dostali bychom se na velmi vratkou půdu dohadů a nedoložených tvrzení...“

Již v roce 1947 mě vyslal se skupinou pracovníků na návrh Slezského studijního ústavu v Opavě na antropologický výzkum školní mládeže slezského původu. Byl to první velký antropologický výzkum po druhé světové válce. Další výzkum, který měl zjistit vliv prostředí na člověka, naplánoval ve spolupráci s Výzkumnými ústavu lesnickými na rok 1950 až 1952, a to antropologický výzkum lesních dělníků na celém území republiky. Prof. Malý se těšil, jak provede se svými spolupracovníky tento výzkum lidí, žijících za zcela zvláštních pracovních podmínek a jaké výsledky dosáhne při porovnání s tělesným stavem reprezentativního souboru našeho obyvatelstva. Bohužel, nedočkal se ani zahájení tohoto výzkumu a zemřel náhle 7. července 1950.

Jiří Malý zasvětil antropologii celý svůj život od dob gymnasiálních. Každé prázdniny pomáhal prof. Matiegkovi třídit a uspořádat početné kostrové pozůstatky mělnických občanů ze 14. a 15. století v kryptě kostela sv. Petra a Pavla na Mělníce. Tam se prakticky pod vedením Matiegkovým naučil celou lidskou osteologii. Kosti a lebky řadili do vysokých hranolů, na nichž z lebek vykonstruovali obrys srdce

a nápis *Ecce mors*. V průčelí postavili z dlouhých kostí mohutnou stěnu uprostřed s věžičkou, na níž byl umístěn kříž rovněž z kostrových pozůstatků. Vchod do stěny vedl dále do depozitáře kostí. Práce v kostnici nebyla jen mechanická. Každou kost *Matiegka* podrobně studoval a pozoroval různé změny tvaru a povrchu po zranění anebo po chorobách. K důkladnému vědeckému studiu vytřídil reprezentativní soubor lebek a kostí a dal je převést do Antropologického ústavu Karlovy university. Ve sbírkách ústavu soustředil různá kostní zranění, výsledky neumělých chirurgických zákroků, zvláště po zlomeninách a podobně. *Matiegka* vzbudil v Malém zájem o lékařství. Malý po složení maturity s vyznamenáním se zapsal na lékařskou fakultu. Anatomii ovládal suveréně a rigorosa konal vždy v prvním termínu. Prof. *Weigner* byl překvapen rozsahem jeho vědomostí. Kládl mu nejtěžší možné otázky, ale kandidát zodpovídal všechny přesně a správně. Nakonec se zeptal Malého, zda by mu dovedl něco citovat ze Schillerovy básně *O zvonu*. Domníval se, že při zdánlivě jednostranném zaměření posluchače najde mezery v jeho literárně-kulturních znalostech. Ale Malý hned citoval: „Von der Stirne heiss rinnen muß der Schweiss, soll das Werk den Meister loben.“ Dále ho *Weigner* nenechal přednášet a řekl mu: „Jděte spokojeně domů, máte výbornou a ať Vám na vánoční svátky vyzvánějí zvony celého světa.“ Malý dokončil v nejkratším termínu lékařskou fakultu a po skončení vojenské prezenční služby se stal asistentem Antropologického ústavu na přírodovědecké fakultě Karlovy university u prof. *Matiegky*.

V roce 1925 se začalo se stavbou nového prostorného Antropologického ústavu v Praze na Albertově. Bylo třeba vše řádně promyslet, aby ústav vyhovoval nejen v přítomnosti, ale měl i perspektivy dalšího rozvoje, které se daly očekávat ze stále stoupajícího zájmu vědecké veřejnosti o antropologii. V zahraničí mezi předními hlídkami této vědy stál Čechoameričan *Aleš Hrdlička*, který sám stanovil plán rozvoje antropologie, zvláště v Československu. Nový ústav bylo nutno vybavit účelným zařízením a skutečně reprezentačním interiérem. Byl vybudován jeden z nejkrásnějších antropologických ústavů ve střední Evropě, hlavně zásluhou vytříbeného vkusu *J. Malého*. Prof. *Matiegka* ve své známé šetrnosti by se byl spokojil s mnohem skromnějším vybavením, což by nebylo bývalo věci na prospěch. V těch dobách míval asistent v ústavu svůj byt ne snad pro své pohodlí, ale proto, aby mohl být stále vedoucím k dispozici. Malý si zařídil též jeden pokoj se skromným velmi účelným nábytkem, kde potom pracoval intenzivně bez ohledu na čas a denní dobu. Jeho jedinou rekreací byla malá procházka z Albertova k nábreží Vltavy nebo krátká přestávka vyplněná hudbou. Málokdo ví, že Malý hrál velmi krásně na housle a do hry vkládal veškerý cit své jemné osobnosti. Bylo třeba prostudovat množství zahraniční literatury, kterou posílal ústavu *Hrdlička*, bylo třeba konat vlastní výzkum jako podklad habilitační disertace. Ústavu věnoval prof. *Nestler* obsáhlou kolekci uměle deformovaných lebek prekolombijských Indiánů z Peru a Bolívie. Malý každou jednotlivou lebku přesně proměřil, ofotografoval a provedl diagrafické a dioprotrafické diagramy celého souboru. Obsáhlá tato práce vyšla tiskem v časopise *Anthropologie* IV 1926 v Praze. Tuto práci předložil jako habilitační a v roce 1927 se stal docentem antropologie.

A zas nemohl po zasluženém výkonu odpočívat. Bylo nutno se učít anglicky, protože v roce 1929 podnikl cestu do Spojených států k našemu slavnému krajanu dr. *Aleši Hrdličkově*. Malý byl na vrcholu své tělesné zdatnosti. Sedesátiletý muž a o polovinu mladší *Jiří* se vydali spolu na nebezpečnou a dobrodružnou vědeckou výpravu na Aljašku, aby zde hledali cesty šíření lidstva, které osídlilo obě Ameriky z asijské pravlasti. Na Yukonu ještě pluly poslední ledy, když oba badatelé vyjeli na malé lodi s přívěsným motorem po proudu velké řeky. *Hrdlička* byl zvyklý všem útrapám severu a cestoval skutečně terénním způsobem. Přespával v stanu nebo ve spacím pytli v dřevorubecké nebo lovecké chatě. Bylo třeba se vyznat v řízení lodi, v přistávání a zabezpečení plavidla na noc, zřízení tábořiště, přípravě jídla apod. Někdy bylo nutno zajít dosti daleko od řeky k sídlům Eskymáků, mezi nimiž byl již *Hrdlička* dobře znám jako „doktor lebek“. Při této cestě byl konán také somatometrický výzkum Eskymáků a sběr starobylých kostrových dokladů, které buď byly v zemi anebo v truhlách na stromech. Během

cesty získal Malý hluboké zkušenosti terénního výzkumu a přinesl obsáhlý fotografický dokumentační materiál. Když se vrátil, řekl nám: „Byla to velká drina, ale stálo to za to.“ Opět po namáhavé výpravě nenásledoval žádný odpočinek.

Pomalou se připravovala doba, kdy prof. *Matiegka* odejít do výslužby a bylo zde ještě tolik neodkladné práce. Vydání monografického díla „*Homo předměstensis*“ ve dvou svazcích, skvěle vypravená monografie „*Pozůstatky českých králů*“, „*Identifikace pozůstatků J. A. Komenského*“ a průběžně pravidelně vydávání časopisu *Anthropologie* zabralo spoustu času. Podstatný podíl na těchto vrcholných dílech prof. *Matiegky* měl docent Malý. Byl výborným fotografem a tak mu *Matiegka* svěřoval provedení převážné části fotodokumentace ve svých dílech. Malý neměl ani čas vypublikovat všechna technická zlepšení, která objevil při fotografování osteologických pozůstatků. Pomáhala mu též jeho choť, která byla žákyní prof. *Matiegky*. Bylo třeba uspořádat knihovnu, doplnit a dokončit výstavbu *Hrdličkova* muzea člověka a splňovat pedagogické i vědecké povinnosti. V té době začaly se stahovat mraky nad celým světem v přízraku fašismu, který v roce 1933 převzal moc v Německu a jehož partnerem byl fašistický režim v Itálii a stoupající moc fašistů ve Španělsku. Antropologie ve fašistických zemích se stala ideologickou oporou rasistických teorií o nerovnocennosti lidských plemen a tu v roce 1934 z iniciativy prof. *Weignera* a prof. *Matiegky* ve spolupráci s jinými vlasteneckými vědeckými pracovníky byl Českou akademií věd a umění vydán spis „*Rovnocennost evropských plemen*“. V tomto sborníku Malý poprvé na podkladě vlastního výzkumu cvičenců všesokolského sletu po pečlivé plemenné analýze souboru prokázal, že neexistuje žádný významný vztah mezi antropologickým typem a vrcholným výkonem v kterékoliv tělovýchovné disciplíně.

Politické poměry se neustále zhoršovaly. Malému připadl úkol ještě před okupací sudetských oblastí nacistickými vojsky zachránit pozůstatky *Karla Hynka Máchy* z hrobu v Litoměřicích. Dokumentárně popisuje celou tuto událost a vědecky řeší otázku pravé podoby básnickovy v knize, kterou vydala Česká akademie věd a umění r. 1938 pod názvem „*Návrat Karla Hynka Máchy*“. Malý měl neobyčejně intimní vztah k literatuře a zejména k poezii. I při přednáškách dovedl zarecitovat vhodné citáty filosofického zaměření z některé básně. Celá jeho kniha je proniknuta láskou a neobyčejným obdivem k uměleckému projevu básnickovu.

Od roku 1941 nastává násilné přerušování vědecké činnosti *Malého*. Po uzavření vysokých škol byl předčasně pensionován. Ve velmi těžkých poměrech se svou rodinou prožil dobu okupace, ale nikdy neztratil naději, že opět pravda zvítězí a že nadejde den svobody. Ještě za pražského povstání se ujal vedení Antropologického ústavu. Intenzivní práce nepřispěla jeho chorému srdci. Ještě v padesáti letech pracoval se stejnou intenzitou jako ve třiceti stále a bez oddechu, až přišel osudný den, 7. červenec, kdy skončil na pracovišti, přímo ve výkonu služby.

Prof. Malý zainteresoval o vědu o člověku řadu nadaných a nadšených žáků a spolupracovníků. I když od doby, kdy nás opustil, uběhlo téměř dvačtyřicet let, stále cítíme jeho přítomnost mezi námi. Zanechal obsáhlou vědeckou bibliografii a to, co se mu nepodařilo uveřejnit, nosíme v mysli, prakticky používáme a předáváme dalším generacím. Prof. Malý zůstane vždy jasným bodem ve vývoji naší i světové antropologie.

Prof. Dr. V. F e t t e r CSc.,
Wenzigova 21,
Praha 2.

BIBLIOGRAFIE UNIV. PROF. MUDr. JIRÍHO MALEHO

1. Sklon vchodu očníce jako pomocná rovina orientační. *Anthropologie*, II, 3-4, 224-230, 1924.
2. Staropražské lebky a kosti z hrobky kostela sv. Karla Boromejského. *Anthropologie*, III, 2, 156-178, 1925.
3. Vztahy obvodů hrudníku k věze, výšce tělesné a věku. *Anthropologie*, III, 4, 289-301, 1925.
4. Vztahy obvodů hrudníku k věze, výšce tělesné a věku. *Rozpravy ústavu pro výzkum dítěte a dorůstající mládeže*, 28, 3-15, 1925. (Otisk z *Anthropologie*).